

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

Programación da materia de REPENTIZACIÓN E ACOMPAÑAMENTO (GUITARRA)

CURSO 2017-18

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía.....	6
3.	Atención á diversidade.....	7
4.	Temas transversais.....	8
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	9
6.	Secuenciación do curso.....	9
6.1.1	Obxectivos.....	9
6.1.2	Contidos.....	10
6.1.3	Avaliación.....	11
	Criterios de avaliación.....	11
	Mínimos esixibles.....	11
	Procedementos e ferramentas de avaliación.....	12
	Criterios de cualificación.....	12
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	13
6.1.4	Medidas de recuperación.....	13
	Procedementos de recuperación ordinarios.....	13
	Probas extraordinarias de setembro.....	14
6.1.5	Recursos didácticos.....	15
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	16
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	16
9.	ANEXOS.....	18

1. Introducción

▪ Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- ORDE do 29 de setembro de 2015 pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- CIRCULAR 15/2011 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- ORDE do 4 de agosto de 2011 pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- DECRETO 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- ORDE do 28 de xullo de 2008, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de

setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.

- ORDE do 8 de febreiro de 2008, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- DECRETO 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- CIRCULAR 9/2007 da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

▪ Características do centro

A cidade de Santiago de Compostela, na que se sitúa este conservatorio conta na actualidade no seu ámbito musical con unha Orquestra Sinfónica profesional, a Real Filarmonía de Galicia, con un nivel moi alto e unha programación estable coa súa sé no Auditorio de Galicia, unha sala de concertos que atrae actuacións de gran calidade ao longo do ano e que fai que a cidade conte con unha programación musical estable. Conta tamén con unha Banda de Música Profesional, A Banda de Música Municipal de Santiago de Compostela, e outras agrupacións non profesionais como o Orfeón Terra Nosa, a Orquestra da USC, etc.

O Conservatorio Profesional de Música de Santiago de Compostela atópase situado ao norte da cidade e foi construído no ano 2004. É polo tanto un edificio de nova creación, arquitectonicamente moi vistoso, e con moita luz pero moi reducido para a demanda existente neste momento. Depende organicamente da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia e nel impártense as materias de grao elemental e profesional que están reguladas nos Decretos 198/2007

e 203/2007 polos que se establece a ordenación dos respectivos graos das ensinanzas de réxime especial de música.

- Características do alumnado

O conservatorio conta cunha media de 500 alumnos/as. Nel conviven alumnos de características socioculturais e socioeconómicas moi distintas, temos por un lado o alumnado maioritariamente da cidade e do contorno mais próximo con un nivel sociocultural e económico moi variado que buscan no conservatorio unha formación musical complementaria aos seus estudos xerais. Por outro lado temos alumnado dun contorno mais afastado, procedente de escolas de música de lugares como Arca, Valga, Silleda, Vedra, Teo, Rianxo, etc., con unhas inquedanzas distintas e moitas veces con un interese por completar os estudos profesionais e seguir cos estudos superiores de música, e nalgúns casos con un esforzo moito maior en canto a desprazamento. Aínda existe unha variable mais, Santiago de Compostela conta con un campus universitario que atrae alumnado procedente de outros conservatorios de Galicia que queren compatibilizar os seus estudos universitarios coa finalización dos estudos profesionais de música no Centro.

Todo isto da lugar a unha grande heteroxeneidade no alumnado en canto a dedicación, constancia no estudo, grao de implicación, etc., aspectos a ter en conta na organización do centro e na elaboración das programacións didácticas.

A especialidade de Guitarra trata de desenvolver os aspectos técnicos e musicais propios deste instrumento co fin de facilitar os medios para que o o/a alumno/a adquira o nivel profesional e dotalo/a de recursos suficientes para se encamiñar ao Grao Superior.

Dentro desta especialidade, a materia de Repentización e Acompañamento, que se imparte nos cursos quinto e sexto de Grao Profesional, supón a necesidade de relacionar coñecementos, habilidades e destrezas que ata o momento foron tratados en materias diferentes: instrumento, harmonía, análise ou linguaxe musical. Este é o

momento de buscar os puntos de conexión que hai entre elas e traballalos nunhas sesións que serán fundamentalmente de carácter práctico.

Os eixos fundamentais nos que se basea a presente materia son os seguintes. En primeiro lugar procúrase obter unha capacidade mínima de lectura á primeira vista en todos aqueles contextos en que é necesaria para un músico profesional. En segundo lugar traballaranse aspectos que teñen que ver co acompañamento, as súas pautas, estratexias, técnicas e estilos. E o terceiro eixo é a improvisación: unha iniciación entendida como aplicación dos coñecementos harmónicos e analíticos asimilados ata o momento.

O marco legal en que se insire esta materia xorde da Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, e complétase co Decreto 203/2007, que establece o currículo de Grao Profesional, ademais doutras modificacións e engadidos posteriores.

Sobre a consulta deste documento, hai que ter en conta que hai certa información de carácter xeral que ten o seu propio epígrafe, tal e como pode consultarse no índice, mentres que outra información, de carácter máis específico, aparece distribuída segundo o curso que corresponda: secuenciación, obxectivos, contidos, mínimos esixibles, criterios de cualificación, procedementos e ferramentas de avaliación ou actividades de recuperación.

2. Metodoloxía

A materia Repentización e Acompañamento pode ser un bo exemplo de aplicación da aprendizaxe significativa, pois case inevitablemente ten como punto de partida unha recuperación de todos os coñecementos que o alumno ou alumna foi adquirindo en cursos anteriores para organizalos e poñelos en práctica de xeito que, segundo se van adquirindo destrezas, se vai mellorando tamén a visión de conxunto e a visión integradora do discurso musical. É por iso que o carácter transversal se manifesta máis claramente nesta materia.

As clases de repentización, nas que o/a docente traballa de maneira individualizada durante media hora semanal, e que se complementan coas clases de instrumento e de cámara, permiten un alto grao de flexibilidade e adaptación ao ritmo e ás características de cada persoa. Isto é un dos pilares fundamentais das ensinanzas musicais en calquera dos niveis.

Polo tanto, esta programación debe ser tamén un instrumento flexible, que se adapte ao desenvolvemento cognitivo e musical dun alumnado de diferentes idades, que permita elixir entre diferentes camiños para chegar aos mesmos obxectivos, e que facilite a convivencia de diferentes estratexias pedagóxicas. Non obstante, é tamén unha guía dos obxectivos e contidos mínimos, unha referencia sobre os aspectos técnicos traballados e unha guía orientativa sobre un repertorio organizado en niveis.

3. Atención á diversidade

O profesorado do departamento porá especial atención nos seguintes aspectos:

- A detección de alumnado con necesidades específicas, para o cal establecerá canles de comunicación cos pais ou titores legais e recadará toda a información dispoñible a través dos orientadores do ensino obrigatorio.
- Elaboración de adaptacións curriculares para o alumnado con necesidades pedagóxicas especiais. Para isto deberá informar á xefatura de estudos e someterse ao criterio da Comisión de Coordinación Pedagóxica.
- Avaliación diferenciada para este tipo de alumnado, que deberá ter en conta as características específicas de cada caso

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

As aulas individuais permiten un tempo e un tratamento co alumnado que nos facilitan traballar múltiples aspectos ao longo do curso de forma progresiva e transversal. Ao longo dos meses, ben sexa por aspectos concretos do repertorio ou por calquera tipo de actividade serán tratados os seguintes temas transversais:

- **Xeografía e Medio Ambiente**
- **Historia**
- **Socioloxía**
- **Educación para a paz**
- **Igualdade de xéneros**

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC 's)

Os/as docentes do departamento empregarán as tecnoloxías da información e comunicación que ofrece o centro na medida en que o consideren necesario ou proveitoso para o curso e nivel do alumnado. Por outra banda, e dentro dos contidos impartidos nas aulas individuais, orientarán ao alumnado sobre aquelas ferramentas que poidan ser de maior utilidade para a materia impartida, poñendo especial atención nun uso responsable e ético das mesmas.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

O Departamento de Guitarra organiza dentro das súas actividades ordinarias, actividades culturais e de promoción do instrumento e a súa cultura, entre as que destacan:

- Curso ou masterclass con guitarristas alleos ao centro.
- Concertos de profesionais da guitarra dentro do conservatorio.
- Concertos de alumnos/as dentro e fóra do conservatorio.
- Exposición de guitarras, conferencias, e outras actividades de similares características.

6. Secuenciación do curso

6.1 Curso: 6º de grao profesional

6.1.1 Obxectivos

- Profundar en aspectos relacionados coa interpretación, articulación, fraseo, dicitación e fidelidade ao estilo tratando de adaptar os coñecementos técnicos e musicais aos diferentes estilos.
- Desenvolver un axeitado nivel de lectura a primeira vista de partituras de carácter solista, música de cámara ou como acompañante.
- Coidar ao máximo a calidade do son, utilizando as uñas e empregando adecuadamente as diferentes formas de pulsación. Será obrigatorio dispor de uñas en perfecto estado.
- Dispor dunha guitarra de calidade con cordas novas. Tamén pé, limas, atril, pestana e diapasón.

- Ler a primeira vista partituras polifónicas cunha correcta interpretación das voces, dinámicas, repeticións, ornamentos e demais indicacións da partitura. Desenvolver a capacidade de buscar solucións de dixitación para a repentización acorde ao curso académico.
- Desenvolver o emprego dos diferentes aspectos (dinámica, articulación, cor, vibrato e rubato) utilizándoos adecuadamente na interpretación das diferentes pezas.
- Afinar correctamente a guitarra usando diferentes procedementos.
- Desenvolver a capacidade de analizar a estrutura dunha obra a primeira vista: as súas seccións, repeticións, melodía, acompañamento, tema principal, etc.
- Coñecer de forma solvente o repertorio do instrumento a través da lectura de partituras.
- Coñecer de forma solvente a historia da Guitarra: compositores, literatura, formas, estilos e a evolución organolóxica deste instrumento.
- Improvisar sobre estruturas harmónicas de media dificultade.
- Coñecer e practicar o baixo cifrado nas súas diferentes tipoloxías.

6.1.2 Contidos

- Lectura de partituras con dificultade gradual atendendo aos seguintes criterios: número de voces, complexidade rítmica, tonalidade, posición no diapasón da guitarra e dificultade de dixitación.
- Realización de análises formais e harmónicas a primeira vista.
- Exercicios de lectura anticipada
- Análise do estilo e a época como método para adaptar a interpretación.
- Exercicios harmónicos, de transporte e improvisación.
- Desenvolvemento da improvisación melódica
- Exercicios de transporte melódico e harmónico

- Lectura de diferentes partes de obras camerísticas
- Realización dos diferentes tipos de baixo cifrado

6.1.3 Avaliación

Criterios de avaliación

- Amosar interese pola materia, asistir regularmente e cumprir co traballo semanal encomendado.
- Mostrar un desenvolvemento técnico e interpretativo acorde co nivel requirido para o curso.
- Demostrar un nivel de solvencia na lectura a primeira vista e estratexias para vencer as dificultades.
- Aplicar os coñecementos adquiridos ata o momento e aplicalos na realización dos exercicios: análise formal, harmónica, transporte, improvisación.

Mínimos esixibles

Primeira avaliación

- a) Dominio das notas do diapasón ata a XII posición
- b) Destreza na lectura de tonalidades de ata 3 bemois
- c) Dominio do transporte por intervalos de segundas e sextas

Segunda avaliación

- a) Dominio das notas do diapasón ata XIV posición
- b) Destreza na lectura de tonalidades de ata 5 bemois

- c) Soltura no transporte melódico por intervalos de séptimas
- d) Demostración de dominio das técnicas para preparar a improvisación sobre un estándar

Terceira avaliación

- a) Dominio de todas as notas do diapasón
- b) Destreza na lectura de todas as tonalidades
- c) Transporte de melodía con acompañamento harmónico
- d) Realización solvente de exercicios de baixo cifrado

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia regular ás aulas individuais e colectivas do instrumento.
- Seguemento semanal do traballo proposto polo docente, da realización dos exercicios realízanos na aula e do progreso nas destrezas traballadas.
- Participación activa nas actividades organizadas polo departamento e o centro.

Criterios de cualificación

- Demostrar a capacidade interpretativa corresponde ao curso académico: 25 %
- Mostrar un desenvolvemento técnico acorde co nivel requirido para o curso: 25%
- Cumprir os obxectivos de traballo marcados semanalmente polo profesor/a: 25 %
- Asistir regularmente ás aulas e manter unha actitude correcta: 25 %

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

As ampliacións de matrícula serán propostas como norma xeral por iniciativa do titor, unha vez consultado todo o profesorado que teña docencia co/a alumno/a en cuestión, e estará reservada para aqueles casos en que se considere que a permanencia no curso en que está matriculado/a pode ser un problema no desenvolvemento da aprendizaxe e cando se considere que esta ampliación non suporá un problema no desenvolvemento normal do resto do curso ao que pretende ampliar.

Para que sexa aceptada, deberá ser comunicada polo titor á xefatura de estudos, quen decidirá os prazos e as formas para consultar ao resto do profesorado implicado. É necesaria a unanimidade deste profesorado para a concesión dunha ampliación de matrícula. É necesaria a superación de todas as materias para a ampliación de matrícula.

Os contidos, obxectivos e criterios de avaliación que o candidato/a ten que cumprir na materia Repentización para a ampliación de matrícula son os que reflicte esta programación para o curso que corresponda.

6.1.4 Medidas de recuperación

O profesor/a fará unha proposta de traballo específica para as materias pendentes que teña cada alumno ou alumna. En todo caso, a avaliación dunha materia pendente deberá ter en conta sempre os obxectivos, contidos e criterios de avaliación fixados pola programación para o curso correspondente.

Procedementos de recuperación ordinarios

- O profesor/a propondrá, de maneira individualizada, as actividades, exercicios e plan de traballo que estime oportunos para a recuperación da materia pendente
- Se fose necesario, e sempre que as condicións horarias do docente e a organización do centro o permitan, poderanse programar horas de reforzo.

- Participación nos recitais de alumnos organizados polo departamento.

- Perda de avaliación continua

Nos casos en que, de acordo co procedemento disposto nas Normas de Organización e Funcionamento vixentes, o alumno/a perde o dereito á avaliación continua, dito alumno/a terá dereito a realizar unha proba específica, marcada en data e no mesmo horario de clase, na que se avalíen obxectivamente os seus coñecementos a efectos da superación da materia. Os procedementos de avaliación ordinarios son os que se especifican en cada un dos cursos na presente programación para unha avaliación continua. Tal e como establecen as Normas de Organización e Funcionamento, ademais de outros documentos, o alumnado pode perder o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia, tanto xustificadas como non xustificadas. Neste caso, ten dereito á realización dun exame final na convocatoria ordinaria, na fin do curso, e de ser posible no seu horario normal de clase. As datas para a realización destes exames serán publicadas no taboleiro do centro.

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación serán os mesmos que se especificaron nesta programación para o curso correspondente, a excepción dos que se refiren á asistencia ou aproveitamento das clases e a realización do traballo semanal, que teñen que ser adaptados para esta convocatoria. A adaptación farase repartindo de xeito igualitario as porcentaxes deste criterios de cualificación que non procedan entre os que si o fagan. Recoméndase que se contacte ao longo do curso e coa suficiente antelación co profesor/titor para solventar calquera dúbida sobre esta proba.

Probas extraordinarias de setembro

As probas extraordinarias de setembro están previstas para o alumnado que non superou a materia, tanto mediante a avaliación continua como polo exame final de xuño. As datas de realización das probas serán publicadas polo centro e terán lugar na primeira quincena de setembro.

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación serán os que rixan para o curso correspondente, e poden consultarse nesta programación. Soamente se adaptarán aqueles criterios de avaliación que teñan que ver coa asistencia a clase ou o aproveitamento das mesmas, ou a participación nas actividades polas características desta convocatoria. As porcentaxes correspondentes a estes criterios de cualificación que non proceden repartiranse de xeito igualitario entre os que si o fagan. É dicir, na convocatoria de setembro para esta materia os criterios de cualificación serán os seguintes:

- Demostrar a capacidade interpretativa corresponde ao curso académico: 50 %
- Mostrar un desenvolvemento técnico acorde co nivel requirido para o curso: 50%

Recoméndase que o alumnado se poña en contacto co profesor/titor coa suficiente antelación para aclarar calquera dúbida sobre as mesmas.

6.1.5 Recursos didácticos

Repertorio básico da materia Guitarra corresponde aos cursos 1º-3º de Grao Profesional	VV. AA.
<i>Progressive reading for guitarist. Ed.</i> Ricordi, 2006.	Dogson, Stephen
<i>Sight reading for the classical guitar</i> (Levels 1-3). Ed. Alfred, 2002.	Benedict, Robert
<i>Elijo mis obras</i> (vol. 2-3). Ed. Donostiarra, 1999.	Gamazo, Raquel et alii

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Os procedementos para a avaliación son os seguintes:

- Asistencia regular ás clases, con seguimento no caderno de aula.
- Control do traballo semanal proposto polo profesor/a.
- Participación activa nos recitais de alumnos/as organizados polo departamento.
- Participación nos cursos e concertos de profesionais organizados polo departamento.
- Participación no resto de actividades relativas á guitarra organizadas polo departamento.
- Participación nas actividades organizadas polo centro.

O seguimento da programación didáctica farase mediante:

- O seguimento individual de cada titor sobre os seus alumnos e alumnas
- As reunións de departamento, que terán un punto específico para este seguimento
- As sesións de avaliación

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Os procedementos polos que o departamento fará a autoavaliación son os seguintes:

- Enquisas proporcionadas polo propio centro ao alumnado e que serven para detectar o grao de satisfacción, detectar problemas e achegar queixas ou suxestións.
- As reunións de departamento, en que se debate o funcionamento e a coordinación do mesmo, así como as incidencias producidas nas materias impartidas
- A memoria final do departamento, que integra as memorias individuais que entregan os seus compoñentes.

9. ANEXOS

9.1 Probas de acceso a 6º curso de grao profesional

O único caso en que esta materia pode ser obxecto de exame nunha proba de acceso sería no caso de alumnado que pretenda acceder a 6º curso de Grao Profesional. Polo tanto, examínase da materia correspondente ao 5º curso, do que se poden consultar os obxectivos, contidos e criterios de cualificación na presente programación.

O exame integrarase na proba de Guitarra e consistirá nun exercicio de lectura a primeira vista, cun breve tempo de preparación, axustado ao nivel ao que se pretende ingresar. Para o resto de materias obxecto de exame deben consultarse as programacións correspondentes.

9.2 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Os criterios para a obtención do Premio de Fin de Grao, tanto na materia Repentización como no resto das materias, son fixados pola Comisión de Coordinación Pedagóxica. Como estes criterios se aproban cada curso unha vez que a presente programación foi xa redactada, recoméndase ás persoas interesadas que consulten os seus titores para ter a información máis actualizada posible. O centro encárgase tamén de publicar esta información, así como as datas para inscribirse nas probas e o calendario das mesmas.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Departamento de Guitarra

Curso 2017-18

Conservatorio Profesional de Música Santiago de Compostela